

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetsko ljudstvo.

Izhaja trikrat na mesec.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravištvost lista je v „Narodni tis-
karni“ v Tavčarjevi hiši „Hotel Europa.“

Domače stvari.

— (Znani gospod Vestenek) je prosil in dobil zopet odpust do 15. septembra, da se ozdravi od začete tuberkuloze.

— (Od murskega polja) se nam piše: Kdor se je kedaj po murskem polju vozil, posebno po glavnej cesti od Radgone do Hrvatskega, veselje ga je objelo, ko je videl na desnej rodovitno polje in v bližini lepe vinske bregove, na levi prostorno zeleno prekmursko polje, okinčano z lepimi, precej številnimi vasmi. In ako stopiš posebno na desnej strani stoječih vasij v stanovanja, zagledaš vse lepo, čedno in snažno, pri premožnejših uže bolj mestno pohištvo. Na tem murskem polju na desnej strani ceste stoji od Radgone kake pol ure od Kapele oddaljena vas Radenci, kaci 10 ali 15 minut od desnega obrežja Mure. Tamo vidiš tako imenovani Kacijanski vrh, zvan baje po pravljici mej ljudstvom, da je tam sv. Kacijan pokopan. Mej Muro in vasio Radenci, izvira tik Mure tako imenovana Radenska Slatina. Ta skrivni zaklad bil je mnoga leta tako zanemarjen, da je celo neumna živina imela dovoljenje okolo vira kobacati se po svojej volji. Dolgo časa nij bilo človeka, ki bi se usmilil tega skrivnega zaklada, ki bi razumel ga v svojo korist pridobiti. Vendar okolo 1869. leta, ako se ne motim, usmili se tega zaklada neki gosp. dr. Hen iz Laškega trga. Ta gospod kupi ta zaklad poleg neklih orlov zemlje od Radenčanov s tem dovoljenjem vendar, da jim pripusti po volji kislo vodo rabiti. Vidiš-li dan denes ta kraj, čudil se bodeš, kako umni gospodar naravni zaklad

v svojo korist rabiti zna. Dan denes zapaziš, vozeč se po zgoraj omenjenej cesti uže od daljnega kraja dvigajoče se velike hrame, ki se ti nekdanjemu obiskovalcu tega vira v začetku kakor čudež prikažejo, in vendar je vse delo pridnih človeških rok.

Ljubitelj domačega kraja bliže se tej vasi celo ostrmiš, ko vidiš tamo tablico z napisom: „zum Radeiner Sauerbrunn“, misliš si, no ali so se Radenčani vsi utopili v bližnji Muri in jih so nadomestili sosede Nemci? Zdaj še le vidiš trdo čedno cesto, okinčano na desnej in levi z mladimi zelenimi drevesi, ki vedejo do vira. Nij se ti treba bati, da bodeš obtičal v blatu, ki te je nekda oviralo blizati se viru.

— (Hrvatje pridejo!) Iz Zagreba se nam iz odbora hrvatskega „Sokola“ piše, da je to hrvatsko društvo sklenilo, napraviti izlet 15. avgusta na Bled. Skrb nas Slovencev bode, da jih lepo sprejmemo. Posebno naša društva in slovenski pevci naj na ta dan izlete napravijo v Bled.

— (Nepostavna skupščina), ki si po krivici nadevlje ime „kranjske trgovinske zbornice“, je izrekla nezaupanje poslancema Horaku in Lavrenčiču, katerih ona nikdar volila nij.

— (Novoimenovani predsednik c. kr. okrožne sodnije) v Novem mestu g. V. Jevnikar, odide, kakor čujemo, denes na svoje novo službovanje. Pri tej priložnosti naj omenimo, da novoimenovani predsednik sicer nij mož naše stranke, pa tudi ne sovražnik Slovenstva. On je v Ljubljani v vseh krogih jako čislana oseba, in to ne samo kot

izvrsten jurist, nego tudi kot delaven, in vsestransko pravičen uradnik. Mi čestitamo Novomeškemu okrogu, da je tako dobro zamenjal znanega g. Gerčarja.

— (Iz K o m e n d e) se nam piše: Postava za preuredbo bire v denar leži v deželnem odboru kranjskem v posvet. Naj mi bode dovoljeno o tej stvari tu ziniti besedo samo v ta namen, da previdnejši in v tej stvari bolji skušeni morebiti tudi svoje mnenje izjavijo po „Slov. Narodu“. Siromak prodal je svoj pridelek najcenejše, ker ne more ugodnega časa čakati pa tudi večji del ugodnega semnja doseči. Uprav nasprotno je to pri bogatinu. Ogromna večina našega ljudstva je pa ravno siromaška. — V spremeni bire v denar bi bila najbrže srednja cena merodajna. Iz tega sledi, da je potem večina ljudstva, in le ubozega ljudstva na slabšem. Poglejmo na drugi strani biravca. Ta se zdaj preostanka črez svojo domačo potrebo more nad srednjo ceno iznebiti in tako svoje stroške pokriti, potem pa morebiti ne bode vselej po najnižji ceni kupoval. — Kadar v kakem kraju nij duhovna, se vendar le mnogokrat zgodi in se bode tudi kakor vse kaže, zmirom pogostejše dogajalo, ta je gotovo le to pravično, da dotična občina ne plačuje za duhovna, ki ga nikjer nij. — Sem ter tja je pa marsikater usmiljen biravec osvedujoč še prevelike reve tudi odpustil biro, tem s živim vzgledom navdušil premožnejši toliko, da samemu nij šlo na škodo, a siroti bilo mnogostno pomagano. — V čem pa v takih in enakih okoliščinah nedostojnost obstoji ne moremo nikakor razumeti. Ali je morebiti sramota na tak način z ljudstvom občeovati? Saj to vendar nij nikakovo „beračenje“, ampak vsak izpolnuje svojo dolžnost na najlažji način. (V tem se pač ne strinjamo z gosp. dopisn. Ur.) Pravi se, ta šega je ostanek iz prvega časa kristijanstva, torej starodavna, a ne moderna. Res je, vesvoljno občevanje bilo bi brez denarja jako težavno. Tu pa občeje sosed s sosedom, ali pa brát z bratom. Ali je pa morebiti denar, ker modern, zato tudi bolj čest-

ljiv nego blago? Gotovo je, da jih je precejšnja peščica, ki za jako čisljajo — ali jaz vprašam, s katerim sredstvom so se grozovitejši zmešnjave, sleparije etc. godile, nego uprav z denarjem? Mi držimo take ugovore za predsodek izvirajoč iz napačnega to je nemoralnega občutstva. Kar se tiče ukvarjanja s pijanci, vsacega naravnost zagotovimo, da bode ob priliki bire jaka, jako redka kacega na spregled dobil, ker pred duhovni je še velik „strah“; ako bi se pa le kateri naletel, se pa nikakor nij treba ukvarjati, ker toliko in takih sredstev zoper ta pogošek nejma nobena druga gosposka. Mende se ne motim, ako trdim, da se je stavitelj te osnove v ožjem vzvišenem krogu valjda prav dobro informiral, da je pa okolo žepa, kateremu gre prva briga, prav malo potipal. Jaz pa pristavim še prislovico: Kristus je bil svojim učencem vsem v izgled, zdaj pa učenci svojih starejih ne morejo v vsem posnemati. —

— (Kaplan Klun) je začel zopet v „Vaterlandu“ nemškemu občinstvu slovenske poslance na pr. Zarnika obrekovati in sumničiti. Kaj vendar misli ta človek s svojo hudobnostjo opraviti in komu koristiti?

— (Ljubljanski škof) je postal g. dr. Pogačar.

— (Iz Proseka) se nam piše 3. jun.: (Zopet omika tržaške mladine, pa v vojaški obleki). Pisal sem vam bil uže enkrat in vam sporočal nek prigodjaj, pri katerem se je v tolikem svitu pokazalo, na kako veliki stopinji stoji laška mladina v Trstu s svojo omiko. Denes imam priložnost, poročati vam zopet nekaj enacega.

Prišli so kakor druga leta tudi letos vojaki z rezerve k vojaškim vajam na Prosek in sicer večinom Lah iz Trsta, isterskega pobrežja in nekaj Furlánov. Ljudje tedaj, od katerih se sme terjati, da se vendar nekoliko bolj omikano obnašajo, ako bi jim tudi uže veljala maksima, da človek v vojaški suknji mora biti nekoliko bolj surov. A žali bog, da nijsmo imeli prilike, da bi to zapazili, ampak baš narobe, in posebno pri Tržačanih, od katerih bi se imelo najmenj

kaj takega pričakovati. Da smemo reči: videli smo že veliko vojakov, in imeli smo jih tudi že mnogo v Proseku, a tacihi neotesancev še nikoli ne, kot so ti tržaški Lahi, — da ne Lahi, ampak laški bastardi kajti oče je morebiti kak Nemec, mati kaka Slovenka in — sin je — Italijan! Ha lepa taka kri italijanska! Bogme, ako so vsi Italijani taki, kakor je ta tržaški izrodek, potem se pa že smejo ponašati njihovi časniki s toliko omiko! Škoda le za tak lep jezik, katerega so jim ustvarili njihovi, gotovo bolj omikani predniki. Nikakor pa nij kaka škoda za grdi dialekt tržaških bastardov, iz katerih ust se ne sliši družega kot: ostia, divje preklinjanje, nesramne besede itd. In to smo posebno opazili pri mladeničih, ki so sinovi imenitnih in premožnih tržaških mestjanov.

Bili so necega večera na dvorišču neke gostilne zbrani štirje domači Slovenci, kateri so se z lepim petjem kratkočasili. Prišlo je blizu njih tudi nekaj vojakov zgorej omenjene vrste, mej katerimi so bili večidel Tržačanje. S prva so se precej mirno vedli, Potem so pa začeli tudi oni nekaj peti, — pa kaj pravim peti, ne peti, ampak rujevati, kakor imajo Tržačani navado. Slovenci so se, kakor se spodobi, mej tem časom mirno vedli in so začeli potem stoprv z nova peti ko so oni nehali. A nikakor pa nijso hoteli Lahi, ki pravijo, da so omikani, te spodobnosti opazovati, ampak v sredi mej slovenskim petjem so začeli kričati, se smijati, krohotati itd. tako, da so vse drugo preupili. Slovenci, videči s kako druhaljo imajo opraviti, so akopram razžaljeni, pustili jih v miru, nijso več peli, ter kmalu potem odšli, kajti vedeli so predobro, da bi bilo gotovo do boja prišlo, ako bi bili le najmanjšo besedico ziniti. Saj sem vam že zadnjič poročal, da tržaška parola je: „le nož ven“.

Pa tu je le en slučaj. Našel bi lahko še več tacihi. Pa naj bo še to, da bi vsaj po noči ljudem mir dajali! A še tega ne! Zvečer se vsak dan ob 9. uri glasi trobenta po Proseku, da vse, kar nosi vojaško suknjo mora iti spat. A to znamenje namenjeno je

menda le kakej stari ženici, vojaki se brigajo za to toliko, kot za lanski sneg. To nam dovolj spričuje upitje in rujevanje po noči do 1., 2. in 3. ure po polu noči, tako, da je bil cel trg vznemirjen. Pa saj se nij čuditi! Črez dan se delajo ti delikatni mestni sinovi bolne, ter spe do večera. Zvečer pa gredo ven, ter romajo od gostilne do gostilne celo božjo noč. To vam je disciplina! Hvala bogu, da bo trajalo le še malo časa. V vednem spominu nam pa ostane zares lepa omika tržaške laške mladeži!

— (Iz Švice) se nam javlja žalostna novica o nesreči, ki je prehitela 31. p. m. našega rojaka Pavel Galija. Bivši inženir je dovršil svoje študije na gradskeji tehnici z velikim trudom. Nastopil je ravno svojo novo službo pri st. Gotthardskeji progi, a že prvi dan se revežu pripeti velika nezgoda, koja je takoj v kratkem času prouzročila smrt. Pri nekem težavnem delu na golem pečevji zdrsne v prepad, ter si razbije glavo. Rajni je bil koroški Slovenec, eden izmed majhenega števila tamošnjih pravih narodnjakov; bil je član društva slovanskih tehnikov „Vendija“ v Gradcu — ostane nam vedno nepozabljiv. Lahka njemu zemljica!

— (G. Widman,) o katerem je svoje dni v. Vestenek pisal v „L. Tagblattu“, da je le „Platzhalter“ in da je nezaslišano, da tak človek namestu kacega domačega v Ljubljano za c. namestnika pride, postal je te dni pravi in celi načelnik deželne vlade kranjske. Zarad kakovih zaslug? — o tem ne moremo resnično pisati, ker g. Widman je tako liberalen, kakor iz izkušnje znano, da bi nas precej konfiscirati dal.

— (Banka „Slovenija“) je imela zadnje dni svoj občni zbor. Zastopanih je bilo samo 481 glasov s kacimi 30 delničarji. V odbor so voljeni: za predsednika: gosp. Mihael Staré, za svetovalce gg.: Andrej Jeglič, Peter Kozler, Valentin Krišper, Franc Potočnik, Karel Rudež, Dr. Poklukar, Peter Graselli, Hugo Turk, Josef Zenari, za namestnike gg.: Primož Ribnikar, Jože Matevž, Pavel Skalč, Dragotin Florijan, za revisorje

gg.: Dragotin Žagar, Luka Robič, Janez Vičič, za namestnika: Josip Lozar, Anton Vrhunec.

— (Iz Šoštanja) na slovenskem Štajerskem se nam piše 30. maja, da se je v cinkovih jamah, katere je bil kupil visoki erar, uže začelo delati. Dozdaj je še malo delavcev, pa kmalu jih utegne več priti, ker so cinkove fužine v Celji toliko dozidane, da se letos lahko prične z delom. V Škalah blizu Šoštanja, kjer se je vrtalo na premog, je najden v globočini 3% sklad izvrstnega črnega premoga jake debelosti. Samo železnice nam je treba in razvilo se bode v naši lepi dolini obrtstvo, za katero se nahajajo tukaj vsi pogoji.

— (Iz posilne delavnice) v Ljubljani se nam poroča zanimiva vest, da 1. junija t. l. v bolnici tega zavoda nij bilo nobenega bolnika. Odkar je prisilna delavnica l. 1845 se napravila, tedaj v tridesetih letih njenega obstanka se kaj tacega še nij primerilo. Navadno je v kaznilnicah dosti bolehnih vsled zaprtja, če prav se skrbi za čiščenje zraka. Letos pa je izjemno dobro zdravje jetnikov.

— (Iz Maribora) se nam piše: Profesorja Pajka, lastnika mariborske narodne tiskarne in izdatelja „Zore“ je zadela neizmerna familijska nesreča. 1. junija zjutraj mu je po dolgej boleznij umrla njegova lepa žena še v jako mladih letih.

— (Pisarna za naznanila ali anonse.) Te dni je odprl g. Ljudevit Valenta svojo pisarno za naznanila in prodajo časnikov v hiši št. 144 pred Št. Jakobskim mostom. V tej pisarni bo lahko vsakdo stanovanje, službo, prodajo kake stvari itd. oglasil, in posebno gospodinjam bode ustrezno s tem, da lahko iz oglašanih poslov po volji izbere pripravne osebe za službo, kar je bilo do zdaj prepuščeno v kuhinskej nemščini zvanim „cupringercem“, katere so visoke tarife imele in še nijso zadostovale terjatvam občinstva. Želeti je, da bi dobil g. Valenta dovolj posla, ter da se posreči domačemu podvzetniku vzdržati v našem mestu tako pisarno, ki posreduje omenjene

stvari. Tarife so tako nizke, da se v tem oziru ne more cenejše zahtevati, priporočamo tedaj prav živo to podvzetje tembolj, ker vemo, da je gosp. podvzetnik, kot izobražen Ljubljančan znan v mestu, posebno v narodnih krogih in da ima tudi dovolj lokalne vednosti, kar je neobhodno potrebno za tako poslovanje.

— (Iz pred sodišča.) V petek je bil pred tukajšnjim sodiščem obsojen Fr. Ehrfeld gostilničar v nemškeje kazini za tri dni zapora zarad zadolžene krive.

— (Ostrupljenje.) Tukajšnjega bukvoveza g. Avg. Kremžarja so prijatelji njegovi v ponedeljek jutro našli v njegovej štacuni kjer je spal, nezavednega vsled ostrupljenja z gazom, ki se je bil iz cevi po zaprtih prostorih izpuhnil. Zdravniki tukajšnje bolnice so ga po dolgem trudu zopet k življenju spravili.

— (Procesija.) V nedeljo po pólu dne se je premikala velikanska procesija po božnih duš, to je kuharic, služkinj in starih dedov po mestu „sveto leto“ opravljat. Škoda, da je dež jim spridel veselico, morda jih je mučil le zato, da je bila pokora boljša. In kmetski pregovor pravi: „Pokora je božja mast“.

— (Na Bledu) je dosedaj jako malo gostov. — Tudi iz Ljubljane ob nedeljah ne obiskuje ljud tega krasnega kraja toliko kakor železnica priliko daje. Letos je kopelišče Eichelburgovo na novo urejeno jako lepo in okusno.

— (Kmetijski tečaj) za učitelje in duhovne bode baje uže letos na vinorejski šoli v Mariboru, kakor je sklenil deželni zbor štajerski, in za kar je kmetijsko ministerstvo precejšno podporo naklonilo.

— (Čudeži.) Zadnja številka slovenskega humorističnega — pardon! — cerkvenega lista „Danice“ ima zopet celo vrsto čudežev, kako je naša ljuba gospa po Slovenskem ozdravila (to se ve brez honorara zdravniškega) necega T., gospo D., „mojo ženo Antonijo“ itd. Ponavlja je obžalujemo, da se ti „čudeži“ tako anonimno godé. Naj se gg. Daničarji enkrat krepko skupaj vzemó

in nam en javen ter pošten čudež izprosijo, ali narediti dadé na pr., da bode v ljubljanskej bolnici na prošnjo „naše ljube gospe“ komu zopet tista noga vzrasla, katero so zdravniki prej odrezali in to vpríčo bolničnih zdravnikov: prof. dr. Valente, dr. K. Bleiweisa, dr. Fuxa, dr. Pestotnika, dr. Arka, dr. Drča in dr. Lisjaka. Če nam ti može vaš čudež potrdijo, pa ga verujemo vsi. Nu poskusite!

— (Iz Gorice) se nam piše: Zadnja „Soča“ je bila zaradi članka, ki je govoril o suhem dežji (ordnov) vsled potovanja cesarjevega, konfiscirana. — Ona samomorilca, v katerih sem v „Sl. Nar.“ poročal, nijsta bila zakonska; žena je bila le njegova prileža. Mož je bil konjski senzál v Trstu in je uže mnogo let zraven svoje žene, s katero ima tudi otroke, z umorjeno živel. Prišla sta v Gorico, kder sta, dokler sta imela denar, fidelno živela, in ko jima je pošel, sta se ostrupila in zapustila ta „krahov“ svet. — Mož je stoprv zvečer po groznih mukah umrl v goriški bolnišnici.

— (Strela ubila.) Iz Trbovlj se „G.“ piše: „Sredo pred Telovem je na visokem Rečkem polji nad južno železnico v Trbovlskej fari huda ura 19letnega hlapca na mah ubila, ko je k vlaki gonil. Gospodar Urlep bil je ravno par sežnjev za brano zaostal, deževnici z nogo pot odkazovat. To ga je smrti rešilo. Samo le omamilo ga je. Tudi vola padeta, ter omamljeno se dolgo valjata, pa izbrihtata se zopet, ter drug za drugim vsak svoj kos jarma domu privlečeta. Fanta je ndarilo vrh desne rame in ga grdo zmlelo.

— (Nesreča na Dravi.) Pri Vuhredu se je hotel J. Vajdel s svojim sinom peljati črez Dravo v malem čolnu. Toda veslo mu obtiči v neki skali, in ko ga hoče izmekniti, pade v reko in zgine v valovih. Sin se je rešil.

„G.“
— (Umrlo je v Ljubljani) meseca maja t. l. 92 osob, 47 možkega, 45 ženskega spola.

— (Dvojni samomor.) Iz Gorice se nam piše: Sredo 2. t. m. sta se v gostilni

„pri Jeleni“ dva poročenca zastrupila. Žena je po kratkih mukah umrla, moža so pa še živega v bolnišnico prenesli. Uzrok tega strašnega dvomora je do zdaj še neznan. Nesrečneža sta iz Trsta doma.

— (Razširjene in nove šole) na Kranjskem. Enorazredne šole na Raki, v Čatežu, Doljni Kostanjevici in sv. Rupertu postanejo dvarazredne, in šole v Mokronogu, Škocijanu in sv. Jerneji pa trirazredne. — S bodočim šolskim letom se odpre v Ljubljani mestna štirirazredna ljudska šola za deklice.

— (Požar in povodenj.) Od Jesenic na Gorenjskem se nam 3. junija piše: Prvi dan maja je bil za Koroško Belo jako žalosten. Ob 8. uri zvečer prikazali so se črni oblaki. Začelo je bliskati in treskati, kakor bi se sodnji dan bližal, dež je lil, kakor bi ga z škafofom vlival celi dve uri. Blisk za bliskom, tresk za treskom, spravlja ljudi v velik strah. Vnovič se zabliška in trešči v stolp cerkve na Koroškej Beli. Bil je baš tamošnji župnik v cerkvi in je brev vir molil v klopi. Strela šine v cerkev in omami tudi obče spoštovanega župnika, ki je kot botanikar znan, za vrat in levo roko, tako, da se nij cele pol ure nič zavedel. Pogorel je samo stolp, in to se je zahvaliti edino javorniškej, oziroma kranjskej obrtniškej družbi, požarni straži. Korenjaka Miha Samec in Jože Justin gresta iz stolpa, ko je uže gorel, na cerkveno streho, in prebijeta jo, da sta mogla z brigalnico na stolp manipulirati. Ko bi teh ne bilo, bila bi pogorela cerkev in cela vas, ker so vse hiše ena pri drugi. Žalostni prizor v cerkvi, a žalostnejši v vasi. Voda Završnica in beli potok naveličali ste se, po navadnej strugi teči, i mahoma udariti ven, oziroma narediti novi strugi — skozi vas, prineseti peska in kamenja na vrte in na njive, da je bilo drugi dan žalostno gledati. Ko se združiti v staro strugo, trgali ste breg in moste in naredili veliko škodo. — Sinoč, to je 2. junija, bila je povodenj na Jesenicah še hujša. Bliskalo in deževalo je še bolj, ko prejšnji večer. Ljudje se spravijo spat,

ko naenkrat klicanje vzbudi ljud: — povodenj! povodenj! — Naenkrat je bilo vse na nogah. Delali so, kar je bilo mogoče, posebno zahvalo zaslužita dr. P. i Fr. P. iz Save. Da je bil žalosten i strašen prizor, omenim le dva pripetljaja. V neko hišo priplava kamen težak, da so ga težavno ven spravili. V nekej hiši je bilo vode se nateklo, da je postelja z otroci vred plavala.

— (V Krapino) je 2. t. m. prišel v toplice minister Stremajer zdraviti svoj revmatizem, kakor ima navado vsako leto.

— (Tatovi v št. Lenartskem okraji) so ukradli Lovr. Kotmanu v Gostaraji 100 pintov vina, Jerneju Vógrinu 2 kravi, in Jak. Zemljiču v Ročici 1 tele.

— (Prezanimiva najdba.) Na ljubljanskem močvirju so našli še šest črevljev pod šoto, torej iz prastare dobe, v zemlji velikansko leseno (hrastovo) pibrovo past, ki bode razstavljena v ljubljanskem muzeji.

— (Strela ubila) je pretečeni petek mežnarico v Žerovnici na Notrajskem. Revica je videla, da se njenej vasi z gromom, črni, sivi oblaki bližajo, v strahu da bi znale copernice zopet kakšno točo napraviti, teče v zvonik in vleče in poteza vrv kar se je dalo, da bi z glasom zvona, te grde copernice odgnala, kar na enkrat počí glas, mežnarico je strela precej do smrti ubila. Čuden dogodjaj, pred štiridesetimi leti je na tak način tudi pri zvonjenji pod istim stolpom strela enega mladega mežnarja ubila bila. — To so nasledki vraž.

— (Iz Solkana) se nam piše: Soboto po pólú dne 5. t. m. je utonil v Soči desetletni dečko. Bila sta s starim očetom sama doma, fant se ukrade skrivaj iz hiše in gre k Soči, kder se je v čolnu za par novcev prepeljati dal na ono stran z izgovorom, da gre tičja gnezda iskat. Ker ga nij bilo dolgo domov, gre do domači iskat, misleči, da je šel črešnje brat in morda z debela padel; a našli so na bregu obleko, po katerej je bilo takoj spoznano, da je, kopaje se, v Soči utonil. — Te dni je pa v sosednem Šent Mauru nek posestnik iz črešnje padel in takoj mrtev obležal; enak

slučaj, kakor sem zvedel, se je pripetil tudi v Podgori, tedaj v enem tednu tri nesreče.

— (Sova.) Piše se nam izpod Črnega vrha: Restavratér in ekonom J. J. pride 15. pr. m. ves prestrašen v pivnico k svojim vsakdanjim gostom z besedami: „Ta grdoba se mora na vsak način proč spraviti. Marušo je pred tremi tedni požrla, sedaj hoče pa nemara mene.“ Na sočutljivo vprašanje, kaj ga je tako vjelo, pove jim, da je hlapec dobil na hlevu sovino gnejzdo in da se boji on, restavratér, da ne bi ga sova „spela“. Nekateri ga pogovarjajo, češ, da sova z ljudmi nema ničesa opraviti, celó, da mu še koristi mnogo, ker gonobi miši in drugo ponočno sodrgo. Naš modrijan pa jim na četrtr ure dolge razprave odgovori kratko in jedrnato: „Bolje je, da mi silijo miši v hišo kot da bi katerega mojih zavoljo nje nesli v jamo.“ Se vé, da se peščica sovinih zagovarjalcev nij mogla toliki sofistiki nasproti vzdržati. „Pomanjkanje omike“ naglašaje, se razidejo. Pameten ekonom pa dobi kmalu lovca-skazo, ki mu obljubi izpolniti vroče želje. Bodi si, da je res le restavratérja hotel prej ko mogoče oprostiti strahu, kateri je bil uže na pol na unem svetu, ali pa se je tudi samega poprijela na skrivnem misel, da bi ne bilo varno obiskovati dalje hôtel, črez katerega bi ptica mrtvaška kraljevala, odloči drugo jutro za junaški čin. Ko so se drugo jutro prvi solnčni žarki vprli v „Zidano skalo“ ostreli res valečo sovo. Ko sta z hlapcem v restavratérjevo naj večje veselje pomečkala slepa mladiča, se napoti junaški strelec z pojemajočo sovo domov.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Cesar je odlikoval poljskega ministra Ziemiakovskega, imenovavši ga svojim tajnim svetovalcem. — 31. maja je cesar odprl novi kanal Donave svečano.

Isto tako je cesar mnogo osob odlikoval po povodu svojega potovanja v Dalmacijo. Tržaški namestnik Pino je postal tajni svetovalec, goriški deželni glavar Coronini je dobil orden železne krošnje družega reda, kom-

turni križ Franc-Josipovega reda so dobili: tržaški župan Angeli, grof Attems v Gorici, Jos. Morpurgo v Trstu, vitez Porenta v Trstu in dr. Dalje orden železne krone tretjega reda: dr. Pajer v Gorici, župan goriški Perinello, nam. svetovalec Rinaldini v Trstu; dalje plemstvo je dobil mej družimi Andrej Pavletig, predsednik trg. zbornice v Gorici; viteški križ Franc-Josipovega reda: škofijski tajnik Globočnik v Gorici, direktor gluhoznice v Gorici, župan v Sežani Karel Poljaj; zlati križ s krono so dobili: direktor zavoda za zanemarjene otroke v Gorici, Kumar, župan v Ajdovščini, Daniel Godina, župan v Kanalu, Fr. Malnik, fajmošter v Lovrani, A. Sterk, posestnik v Drniši, Anton Strklaj; srebrni zaslužni križec: čepovski župan Kofol, rifenberski župan Andr. Robič, ternovski župan Winkler. In še mnogo družih je odlikovanih.

Vnanje države.

V **Parizu** delajo ultramontani za slavnost položenja zakladnega kamena k hramu „Sv. srca“ na Montmartru velikanske priprave. Skoro vsi francoski škofje se udeležijo te slavnosti, ter bodo zastopane vse fare po deputacijah. Francoski ultramontanci bodo porabili to priliko, da zopet enkrat svetu demonstrirajo z maso, koliko jo je za njimi.

Na **Poznanjskem** so prejeli vsi duhovni, škofje hnesdneške, kateri so bili odpuščeni iz zapor, od okrožnih sodnij povelje, naj plačajo stroške za zapor, ki iznašajo na den 9 grošov.

O **prusko-avstrijske** „prijateljske“ razmeri se piše iz Pariza londonskemu „Observer“-ju, da je Prusija v novjšem času Avstriji infamno ponudbo naredila, naj s cislejtanskimi provincijami zopet v „nemški bund“ stopi, kakor pred vojsko l. 1866. Baje grof Beust, ta za Avstrijo nesrečni človek, v tem smislu ruje in intrigira! Velikanska večina avstrijskih prebivalcev pa o tem ne bode hotela nič vedeti in tudi naši državniki ne, če niso slepi in gluhi.

Germanizacija na vsak način.

Iz Ljutomera 6. junija.

Uže večkrat sem čnl, da naš okraj zalvojo odličnega narodnega značaja jako predsedu raznim višjim vladnim in nemškutarskim možem.

Ljutomer je bil torej trn v peti uže marsikomu, ki mu nij mar za Slovenstvo in Slo-

vanstvo. Vendar smo še do sedaj mislili, da bode vlada slovenski narodnosti na Štajerskem še nekoliko pravična ali da si vsaj ne bode prevelikih krivic nasproti Slovincem upala. Toda varali smo se v tej svoji nadi uže večkrat, in te dni zopet. Kakor znano imamo pri nas, kakor v uzbujenem, čisto slovenskem okraji, narodni okrajni zastop, narodni okrajni šolski svet, in narodna krajna šolska svetovalstva. Te korporacije zahtevajo odločno, da tukajšnje šole so samo izobraževalnice, a ne ponemčevalnice. To so izrekli, skoro bi rekel, stokrat uže, ker so jih vlada in nemškutarji gotovo tudi stokrat nagovarjali, da bi se vedno več in več nemščine učilo. — A kljub tej odločni izjavi, od katere naši možje nikoli odstopili ne bodo, nadleguje se nas neprenehoma. — Te dni je došlo namreč naročilo od deželnega šolskega sveta, naj se nemščina na ljutomerske šoli bolj goji. — To pomanjkljivost je baje deželni nadzornik, bivši meseca marca v Ljutomeru, na tukajšnji šoli opazil, da si ravno se sam v svojej navzočnosti o tem nij pritoževal. — Deželni šolski svet namreč piše, da naj se v 4 razredu tukajšnje šole nemški učni jezik rabi pri nemščini, geografiji, računstvu in telovadbi. Druge pomanjkljivosti torej nadzornik nij našel in za boljši uspeh pri drugih predmetih mu torej nij mar; edina njegova skrb je torej skrb za nemščino. Samo nemščina se torej ne sme zanemarjati samo ta naj se skrbno goji. O ti „premilovana nemščina“, o ti „ljubček srca“ naših nadzornikov in glavarjev. Samo „nemške“ gladke besede naj slovenski otrok v šoli rabi, samo tega nerazumljivega jezika naj se otrok poslužuje, kadar se uči misliti kadar se uči poznavati široki svet, kadar se razveseljuje pri telovadbi pod milim nebom. — Pa ne bo šlo.

Dokler naš narod živi, in dokler se proti njemu sila ne rabi, gotovo se ne bode pustil ponemčiti. Za to zastoj pričakujete, da bo naš okrajni in krajni šolski svet v ponemčevanje naših šol privolil. — Deželni šolski svet

je tudi nam pisal, da boče na to delal, da se s privoljenjem deželnega zbora v Ljutomeru ustanovi meščanska šola z nemškim učnim jezikom.

Res potrebni smo razširjene ljudske šole potrebni smo tudi meščanske šole. To potrebo spoznavamo sami, in delamo tudi potrebne korake za zidanje novega šolskega poslopja, Toda mi potrebujemo in hočemo imeti slovenske šole, a ne nemških. Slovenske šole, šole z maternim učnim jezikom izobražujejo narod in pospešujejo omiko in blagostanje ljudstva. Nemške šole na slovenskejši zemlji so pa samo ponemčevalnice, so zavodi, v katerih se mladina otuji svoji materi, svojemu narodu, v katerih se uči spoštovati tuj jezik in tuje šege a zaničevati dom, domači jezik in domovino. Za take ponemčevalnice pa mi denarja trosili ne bomo, za take nemške šole ne bomo žrtvovali s svojimi žulji težko pridobljenega denarja. — Zastonj je torej priporočevanje nemške meščanske šole, take mi ne sprejememo v svoje zidovje.

Še nekaj naj poročam, kar dokazuje jasno, da vlada neče poslušati želj slovenskih šolskih svetovalcev, in da jej nij mar za blagostanje slovenskih ljudskih šol. Na ljutomerskejši šoli je manjkalo 8 mesecev učitelja. Mnogokateri razpisi po raznih časnikih, ki so morebiti 50 gl. stali, bili so brez vspeha. Sedem mesecev bil je prvi razred brez pravega učitelja. — Nazadnje se vendar eden edini in sicer kranjski učitelj oglasi, ki je imel vse sposobnosti.

Krajni in okrajni šolski svet ga z veseljem sprejmeta. Pričakovalo se je torej tudi od deželnega šolskega sveta, da ga boče gotovo potrdil, ker znava kakovšnej zadregi smo.

Toda tega nij storil, nij ga potrdil, pa tudi uzroka temu nij povedal. — Nek nemškutar se je izjavil, „da zavoljo tega ta učitelj nij potrjen, ker je Kranjec. Kranjski učitelji so pa ultra-slovenski in teh se boče deželni šolski svet“. Jako verjetno je, da je to istinito. Vsaj bi sicer deželni šolski svet uže svoje razloge po-

vedal. — To je torej prvi sad, da je deželni šolski svet in deželni odbor okrajnim šolskim svetom pravice imenovanja učiteljev odvzel. Vsled tega boče torej deželni šolski svet na odlična mesta samo nemškutarje postavljaj, narodnjake pa preziral. O ljuba pravica, kje si?

Razne stvari.

* (Napad.) V Bruselju je nekov človek 4. t. m. streljal na javnem sprehajališču na obrsta Olliviera. Grof Flanderski, ki je s svojim adjutantom baš mimo šel, strelil je na napadnika in ga teško ranil. — Ali je ta stvar politična, kar je denes v razburjeni Belgiji mogoče, ali pa je le osobno maščevanje, to se ne vé še.

* (Najstarejša žena na Ogerskem) je umrla nedavno v Teresijopolu. Imenuje se Reza Manukšičeva in se je rodila v avgustu l. 1755, tedaj je bila stara 120 let. Njeni prauniki so uže starci. Bolna nij bila nikoli, prvokrat je zbolela še le pred svojo smrtjo.

* (Obesil v cerkvi.) Dne 20. m. m. stopi mej veliko mašo v Strebiči, bereškejši fari na Ogerskem v cerkev mož, poklekne pred altar, ter je bil dolgo zamaknen v molitev. Obleka neznanega je bila vsa zaprašena, črevlje raztrgane, dokaz da je prišel od daleč. Na konci maše vstane, gre za cerkev, kjer je bil zvonik, tam ovije okolo trama hitro vrv, ki je visela iz zvonika in v tem hipu je uže visel — bil je takoj mrtev. V njegovem žepu so našli list, na katerem je bilo zapisano njegovo ime Andrej Zöld, da je pobegnil od 35. polka honvedov, kjer je bil feldvebel. Zaradi vrvi obešenceve je pak nastal velikansk tepež v cerkvi, ker je hotel vsakdo imeti košček tega „srečo prinašajočega“ talismana. —

Tržne cene

v Ljubljani 9. junija t. l.

Pšenica 4 gld. 80 kr.; — reš 3 gld. 30 kr.; — ječmen 2 gld. 60 kr.; — oves 2 gld. — kr.; — ajda 2 gld. 70 kr.; — prosó 2 gld. 70 kr.; — koruza 3 gold. — kr.; krompir 1 gld. 50 kr.; — fižol 5 gld. — kr.; masla funt — gld. 55 kr.; — mast — gld. 50 kr.; — špeh frišen — gld. 40 kr.; — špeh povojen — gld. 42 kr.; jajce po 1²/₃ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 27 kr.; — teletnine funt 24 kr.; svinjsko meso, funt 28 kr.; — sena cent 1 gld. 40 kr.; — slame cent 1 gld. 05 kr.; — drva trda 6 gold. 40 kr.; — mehka 4 gld. 80 kr.

Loterijske srečke.

V Trstu 5. junija: 33. 61. 23. 49. 21.